

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут філології
Кафедра української літератури і компаративістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ О. Б. Жильцов
« _____ » _____ 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ І ЛІТЕРАТУРНОЇ
КРИТИКИ:**

Українська література і літературна критика 60–80 років ХХ століття»

для студентів

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Напрямок підготовки: 6.020303 Філологія (українська мова та література)

Галузь знань: 0203 Гуманітарні науки

Розробник:

Сінченко Олексій Дмитрович, кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української літератури і компаративістики.

Викладач:

Сінченко Олексій Дмитрович, кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української літератури і компаративістики.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні
кафедри української літератури і компаративістики

Протокол від 25 . X .2018 р. № 3

Завідувач кафедри (О. О. Бровко)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми
035.01 Українська мова і література

___ . ___ .2018 р.

Гарант освітньої програми (М.О. Вінтонів)

Робочу програму перевірено

___ . ___ .2018 р.

Заступник директора (Л. І. Заяць)

Пролонговано:

на 20 ___ /20 ___ н.р. _____ (_____) « ___ » 20 ___ р. протокол № ___

на 20 ___ /20 ___ н.р. _____ (_____) « ___ » 20 ___ р. протокол № ___

на 20 ___ /20 ___ н.р. _____ (_____) « ___ » 20 ___ р. протокол № ___

на 20 ___ /20 ___ н.р. _____ (_____) « ___ » 20 ___ р. протокол № ___

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія української літератури і літературної критики

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	26/780	26/780
Курс	I-IV	
Семестр	I-VIII	
Кількість змістових модулів з розподілом	52	52
Обсяг кредитів	26	26
Обсяг годин, зокрема:		
Аудиторні	364	108
Модульний контроль	52	
Семестровий контроль	120	120
Самостійна робота	244	444
Форма семестрового контролю	Екзамен	

Українська література і літературна критика 60–80 років XX століття

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	Денна	Заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	3/90	3/90
Курс	4	4
Семестр	7	7
Кількість змістових модулів з розподілом	2	2
Обсяг кредитів	3	3
Обсяг годин, зокрема:	90	90
Аудиторні	56	12
Модульний контроль	4	-
Семестровий контроль	30	30
Самостійна робота	-	48
Форма семестрового контролю	Іспит	Іспит

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Українська література і літературна критика 60–80 років ХХ століття» спирається на літературознавчу підготовку магістрантів, допомагає в засвоєнні інших предметів літературознавчого циклу.

Метою змістового модуля «Українська література і літературна критика 60–80 років ХХ століття» є вивчення українського літературного процесу у найвизначніших персоналіях, найкращих творах і провідних художніх напрямках 60–80 років ХХ століття.

Метою змістового модуля «Українська література і літературна критика 60–80 років ХХ століття» є вивчення українського літературознавства, опанування основного термінологічного апарату, методологічних підходів та інтерпретативних практик.

Завдання:

- поглибити знання про історію української літератури, її світоглядні, художні та стильові орієнтири;
- ознайомитись з найкращими іменами української літератури та літературознавства 60–80-х років ХХ століття;
- розкрити специфіку означених літературних поколінь;
- з'ясувати особливості розвитку української літератури, у якому наявні кілька мистецьких систем: неотрадиціоналізм, модернізм та постмодернізм;
- сформувати вміння аналізувати художні твори із застосуванням сучасних здобутків літературознавчої науки;

Навчальний курс передбачає засвоєння:

Загальні компетентності

Світоглядна Здатність до критичного мислення й ціннісно світоглядної реалізації особистості. Наявність ціннісно-орієнтаційної позиції. Загальнокультурна ерудиція, широке коло інтересів. Розуміння значущості для власного розвитку історичного досвіду людства, та сутності і соціальної значущості майбутньої професії. Збереження національних духовних традицій. Усвідомлення переваг здорового способу життя та прийняття їх як власних цінностей. Емоційний інтелект. Когнітивна гнучкість. Здатність до емоційної стабільності, толерантності.

Громадянська Здатність до реалізації прав і обов'язків громадянина. Спроможність робити свідомий соціальний вибір та застосовувати демократичні технології прийняття рішень; діяти з соціальною відповідальністю та громадською свідомістю.

Інформаційна Здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань; до ефективного використання інформаційних технологій в соціальній і професійній діяльності. Сервіс-орієнтування.

Комунікативна Здатність до ефективного комунікування, готовність до співпраці з колегами, вміння працювати в колективі; навички публічного

мовлення, здатність ясно та виразно висловлюватися в процесі комунікації; здатність аналізувати зміст думки та її структуру в процесі спілкування та адекватно на неї реагувати.

Соціальна Здатність бути відповідальним, ініціативним, активним, мати динамічні знання, відкритість до світу, вміння працювати в команді; вміння розподіляти функції в колективній роботі; прояв мотивації до участі в суспільному житті.

Самоосвітня Здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку. Спрямованість на розкриття особистісного потенціалу та самореалізацію. Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

Особиста ціннісно-вольова налаштованість Раціональна організація та планування своєї діяльності, застосування отриманих знань для формування власної професійної та життєвої стратегії лідерства-служіння.

Фахові

Комунікативна професійно-орієнтована Здатність застосовувати в професійній діяльності нормативні засоби мови в усному та писемному мовленні з урахуванням змістового наповнення, соціально-демографічних особливостей співрозмовника, специфіки ситуації спілкування та контексту. Здатність вільно й ефективно використовувати мову, що вивчається, для розв'язання комунікативних завдань.

Літературознавчо-критична Здатність осмислювати мистецтво слова як систему систем, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Знання та розуміння

Володіння основними методами філологічного (лінгвістичного і літературознавчого) аналізу в синхронії та діахронії, користуючись системою основних понять і термінів мовознавства.

Застосування знань та розумінь

Вільне володіння базовим професійним категоріальнопоняттєвим та дослідницьким апаратом сучасної філологічної науки. Уміння пояснювати професійно з історичних позицій явища і факти української мови та літератури.

Формування суджень

Фахово формувати й аргументувати власні теоретичні і практичні судження, професійні позиції.

Здатність формувати судження про значення і наслідки своєї професійної діяльності з урахуванням соціальних, професійних і етичних позицій.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ «УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА І ЛІТЕРАТУРНА КРИТИКА 60–80 РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ»

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Усього	Аудиторні				Семестровий контроль	Підсумковий модульний контроль
			Лекцій	Практичних	Семінарських	Індивідуальна робота		
Змістовий модуль І.								
Ідейно-естетична парадигма «шістдесятництва»								
1	Література 60-х років ХХ століття	4	2		2			
2	Поезія «шістдесятників».	4	2		2			
3	Проза «шістдесятників».	4	2		2			
4	«Химерний роман».	4	2		2			
5	Тиха лірика.	4	2		2			
6	Есеїстика дисидентів і спогади.	4	2		2			
7	Постшістдесятники.	19	2		2	15		
	Модульна контрольна робота 1	2					2	
Разом		45	14		14	15	2	
Змістовий модуль ІІ.								
Мистецький дискурс «вісімдесятників»								
8	«Нью-йоркська група».	4	2		2			
9	Феномен «Київської школи поезії».	4	2		2			
10	Витіснене покоління: «Сімдесятники».	4	2		2			
11	Покоління «вісімдесятників». Поезія	19	2		2	15		
12	Проза «вісімдесятників»	4	2		2			
13	Літературні угруповання.	4	2		2			
14	Літературна есеїстика і критика «вісімдесятників».	4	2		2			
	Модульна контрольна робота 2	2					2	
Разом		45	14		14	15	2	
<i>Семестровий контроль</i>								
Разом		90	28		28	30	4	

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ
«УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА І ЛІТЕРАТУРНА КРИТИКА 60–80
РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ»
(заочна форма)

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Усього	Аудиторні				Семестровий контроль	Самостіна робота
			Лекцій	Практичних	Семінарських	Індивідуальна робота		
Змістовий модуль І.								
Ідейно-естетична парадигма «шістдесятництва»								
1	Література 60-х років ХХ століття	22	2		2			18
2	Постшістдесятники.	29	2		2		15	10
Разом		51	4		4		15	28
Змістовий модуль ІІ.								
Мистецький дискурс «вісімдесятників»								
3	Покоління «вісімдесятників». Поезія	39	2		2		15	20
<i>Разом</i>		39	2		2		15	20
<i>Семестровий контроль</i>								
<i>Разом</i>		90	6		6		30	48

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ
«УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА І ЛІТЕРАТУРНА КРИТИКА 60–80
РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ»

Модуль І. «Ідейно-естетична парадигма «шістдесятництва»

Тема 1. Література 60-х років ХХ століття

Реабілітація літератури «Розстріляного відродження» (М.Куліш, М.Зеров, Є.Плужник, В.Свідзінський). Феномен «третього цвітіння» (М.Рильський, А.Малишко, В.Сосюра, М.Бажан, Б.Антоненко-Давидович, І.Сенченко). Термінологічний апарат «відлига», «соціалістичний реалізм», «шістдесятники», «офіційні шістдесятники», «в'язні сумління», «дисиденти», «самвидав», «тамвидав». Т.з. процес «десталінізації шляхом посиленої ленінізації».

Діяльність клубів творчої молоді «Сучасник» (Київ) та «Пролісок» (Львів). Полістильові доміанти літературних поколінь «шістдесятники», «сімдесятники», «вісімдесятники». Поетичне кіно (С.Параджанов, Л.Осіка, Ю.Ільєнко). Проза Є.Гуцала, В.Дрозда, Р.Андріяшика, Ю.Щеобака, Г.Тютюнника, І.Чендея та В.Шевчука. Перекладацькі школи Гр.Кочура та М.Лукаша. Літературна критика «шістдесятників» (І.Дзюба, І.Світличний, Є.Сверстюк, М.Малиновська, В.Іванисенко та ін). Арешти 1965 та 1972 років. Початок дисидентського руху.

Тема 2. Поезія «шістдесятників». Характеристика поетичних збірок: Д.Павличка «Правда кличе» (1958), «Сонети подільської осені» (1973), «Таємниця твого обличчя» (1974); Інтертекстуальне поле поезії Л.Костенко Л.Костенко «Мандрівки серця» (1961), «Над берегами вічної ріки» (1977), Неотрадиціоналізм В.Симоненка «Тиша і грім» (1962), «Земне тяжіння» (1964); Модерністська поетика І.Драча «Соняшник» (1962), «Протуберанці серця» (1965), «Балади буднів» (1967) та «Поезії» (1967); М.Вінграновського «Атомні прелюди» (1962), Сто поезій (1966), «На срібнім березі» (1978); В.Коротича «Золоті руки» (1961), «Запах неба» (1962); Б.Олійника «Двадцятий вал» (1964); Б.Нечерди «Материк» (1963); В.Підпалого «Зелена гілка» (1963), І.Жиленко «Соло на сольфі» (1965), «Автопортрет у червоному» (1977).

Тема 3. Проза «шістдесятників». Г. Тютюнника, В. Шевчука, В. Дрозда, а й П. Загребельного, Ю. Мушкетика. Історична проза (Р. Федорів, Р.Іваничук, В.Шевчук, П. Загребельний). П. Загребельний «Диво», «Первоміст», «Смерть у Києві», «Євпраксія», «Роксолана», «Я, Богдан». Р. Іваничук «Мальви», «Манускрипт з вулиці Руської», «Вода з каменю». І. Білик. «Меч Арея», В. Шевчук «На полі смиренному», «Три листки за вікном», «Дім на горі».

Тема 4 «Химерний роман». Роман-предтеча химерної прози О.Ільченко «Козацькому роду нема переводу, або ж Мамай і Чужа Молодиця» (1958). Проза В.Дрозда зб. оповідань «Білий кінь Шептало» (1969), повість «Маслини» (1969), роман «Катастрофа» (1968); В.Міняйло «Зорі й оселедці» (1972) та «На ясні зорі» (1975); В.Земляк дилогія «Лебедина згря» (1971) і «Зелені млини» (1976); Є.Гуцало «Позичений чоловік» (1981); П. Загребельний «Левине серце» (1979). Культурологічна проза Вал. Шевчука («Дім на горі»).

Тема 5 Тиха лірика. Естетичні доміанти поезії (В.Підпалий, В.Діденко, М. Клименко, В.Яринич, Л.Талай, П.Засенко, В.Лучук). Відмова від риторичних гасел. Аналіз поетичних збірок: В. Підпалий «Зелена гілка» (1963), «В дорогу – за ластівками» (1968), «Вишневий цвіт» (1970); В.Діденко «Зацвітай калино!» (1957), «Під зорями ясними» (1961), «Дивосвіти любові» (1969), «Дзвонять конвалії» (1972); М.Клименко «Зажнив'я» (1966), «Поезії» (1969), «Розвидень» (1971); В. Яринич «Земна сповідь» (1970).

Тема 6. Есеїстика дисидентів і спогади. І.Дзюба «Інтернаціоналізм чи русифікація?» (1965), В. Мороз «Репортаж із заповідника імені Берії» (1967), Є.Сверстюк «Собор у риштованні» (1970), М. Осадчий «Більмо» (1971), Спогади: Л. Плющ «У карнавалі історії» (1978), М. Руденко «Найбільше диво – життя» (1998), І. Жиленко «Ното feriens», І.Дзюба Спогади і роздуми на

фінішній прямій (2008), Р.Корогодський «Брама світла. Шістдесятники» (2009), Є. Сверстюк «Невже то я?» (2015), С.Кириченко «Люди не зі страху. Українська сага» (2013) та «Птах піднебесний: Спогади про Василя Стуса» (2016) та ін.

Тема 7. Постшістдесятники. Інтелектуальна поезія (В. Стус, І. Калинець, Т. Мельничук, В.Голобородько, М.Воробйов, В.Рубан та ін.). В. Стус (збірки «Круговерть» (1964), «Зимові дерева» (1970), «Веселий цвинтар», «Свіча в свічаді» (1977), «Палімпсести» (1986). І. Калинець («Пробуджена Муза» (збірки 1960-х), «Невольничча Муза» (1972-1981), «Вогонь Купала» (1967), «Віно для княжні» (1971), «Додатки до біографії» (1972)). Т. Мельничук («Князь роси», «Несімо любов планеті», «Чага»).

Модуль II. Мистецький дискурс «вісімдесятників»

Тема 8 «Нью-йоркська група». До генези назви угруповання. Художньо-естетична концепція угруповання. Характеристика щорічника «Нові поезії». Екзистенційні й апокаліптичні мотиви в поезії. Ідіостили Б. Бойчука, Ю.Тарнавського, Е. Андієвської, Б. Рубчака, Р. Бабовала, Ж.Васильківської, П.Килини.

Тема 9. Феномен «Київської школи поезії». Теоретико-літературний аналіз поезії Київської школи. Міфопоетика й концептуалізація народноментальної символіки. Представники: В.Голобородько, М.Воробйов, В.Кордун та М.Григорів. Розширене коло: В.Кордун, І.Семененко, С.Вишенський, В.Ілля. Міфологемні концепти лірики Василя Голобородька. Типологія «Нью-Йоркської групи» й «Київської школи».

Тема 10 Витіснене покоління: «Сімдесятники». Львівський андерграунд. Поезія: Гр.Чубай, О. Лишега, М. Рябчук. Проза: Ю. Винничук, В. Яворський. Аналіз поем Гр. Чубая «Вертеп» та «Марія». Проза Ніни Бічуї.

Тема 11 Покоління «вісімдесятників». Поезія Еклектика літературного процесу 80-х. Інтелектуалізація культури. Ідіостили І.Римарука, В.Герасим'юка, Н.Білоцерківець, О.Забужко, В.Неборака.

Тема 12 Проза «вісімдесятників»

Романи Ю.Андруховича «Рекреації» (1992) та «Московіада» (1993). Концепція «карнавалу» М. Бахтіна й необарокові принципи організації тексту в творах Ю. Андруховича. Орфічні алюзії в творчості письменника. Постколоніальна й антиімперська дискурсивність романів Ю. Андруховича. Ю. Андрухович як поет і есеїст. Роман «Польові дослідження з українського сексу» О.Забужко як феміністичний маніфест. Фемінізм як літературний дискурс. Наратологічні особливості роману «Польові дослідження з українського сексу». Критична рецепція роману. Творчість письменників «житомирської школи»: Євген Пашковський («Щоденний жезл») та В'ячеслав Медвідь (роман «Льох»). Асоціація «Нова література». Традиції прийому «потіку свідомості» в романах Євгена Пашковського. Ідейно-художні

особливості роману Євгена Пашковського «Щоденний жезл». Критична рецепція творчості письменника. Особливості творчості В. Медведя. Ідеостиль роману «Льох» крізь призму модерністської поетики.

Тема 13. Літературні угруповання 80-х років. Літературна група «Бу-Ба-Бу» (Ю.Андрухович, В.Неборак, О.Ірванець). «Крайслер Імперіал». «ЛуГоСад» (Іван Лучук, Назар Гончар, Роман Садловський). «Пропала грамота». Поняття «літературний ар'єргард».

Тема 14. Літературна есеїстика і критика «вісімдесятників». С.Павличко «Дискурс українського модернізму». Т.Гундорова. К.Москалець «Людина на крижині». М.Рябчук.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ «УКРАЇНЬСЬКА ЛІТЕРАТУРА І ЛІТЕРАТУРНА КРИТИКА 60–80 РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ»

денна форма

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		К-ть одиниць	максимальна кількість балів	К-ть одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	7	7	7	7
Відвідування семінарських занять	1	7	7	7	7
Робота на семінарському занятті	10	7	70	7	70
Виконання завдань для самостійної роботи	25	1	25	1	25
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
<i>Разом</i>			134		134
Максимальна кількість балів: 268					
Розрахунок коефіцієнта: $268:60 = 4,5$					

заочна форма

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		К-ть одиниць	максимальна кількість балів	К-ть одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	1	1
Відвідування семінарських занять	1	2	2	1	1

Робота на семінарському занятті	10	2	20	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	25	1	25	1	25
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
	<i>Разом</i>		74		62
Максимальна кількість балів: 136					
Розрахунок коефіцієнта: $136:60 = 2,3$					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії їх оцінювання

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ «УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА І ЛІТЕРАТУРНА КРИТИКА 60–80 РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ»

Тема 6. Есеїстика дисидентів і спогади.

Порядок виконання:

1. Опрацюйте книжку:

Рарицький Олег. Партитури тексту і духу (Художньо-документальна проза українських шістдесятників). – К.: Смолоскип, 2016. – 488 с.

2. Оберіть есей або спогади представника дисидентської літератури.

3. Напишіть есе на тему «Чи можливе правдиве свідчення?» (на основі аналізу обраного твору).

Вимоги до оформлення есе

1. Слід дотримуватися рекомендованої структури письмової роботи в цьому жанрі. Якщо ви сумніваєтеся, чи правильно розумієте вимоги до жанру, ознайомтеся з посібником К.Шендеровського “Як написати успішне есе”.

2. У жодному разі не вдавайтеся до копіпасту чи інших форм плагіату. Викладайте передусім власні думки.

3. Варто писати есе обсягом 2–4 с. (4–8 тисяч знаків), шрифтове оформлення довільне.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка – 25 балів.

2. Оцінюватимуться самостійність мислення, аргументованість тез, використання фактичного матеріалу.

Тема 10. Витіснене покоління: «Сімдесятники».

Порядок виконання:

1. Напишіть літературознавче есе на тему «Літературне покоління».

2. Надішліть на перевірку.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка – 25 балів.

2. Оцінюватиметься: знання термінів та вміння послуговуватися ними, самостійність мислення, аргументованість тез, використання фактичного матеріалу.

Тема 12. Проза «вісімдесятників».

Порядок виконання:

1. Повторіть літературознавчі терміни: «дискурс», «модернізм», «ідіостиль», «художня картина світу», «текстуальні стратегії», «фікційність».

2. Прочитайте роман Оксани Забужко «польові дослідження з українського сексу».

3. Напишіть рецензію на роман і надішліть її окремим файлом на перевірку.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка – 25 балів.

2. Оцінюватиметься: самостійність мислення, аргументованість тез, використання фактичного матеріалу.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ **«УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА І ЛІТЕРАТУРНА КРИТИКА 60–80** **РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ»**

Модульний контроль 1

Напишіть власний художній твір (будь-якого жанру), якому були б притаманна стилістика одного із художніх напрямків 60-80-х років ХХ століття.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка – 25 балів.

2. Оцінюватиметься: оригінальність, відповідність тексту постмодерним традиціям.

Модульний контроль 2

1. Оберіть будь-який художній текст «постшістдесятників».

2. Здійсніть його інтерпретацію у двох викладах: 1) літературно-критичного есе; 2) наукової тези.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка – 25 балів.

2. Оцінюватиметься: відповідність до жанрів (есе, тези); оригінальність інтерпретації, самостійність мислення, аргументованість тверджень.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Підсумковий контроль здійснюється у формі письмового іспиту (максимум 40 балів), що передбачає розкриття двох питань, по одному з кожному модулю.

До іспиту допускаються студенти, що набрали не менше 35 балів.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

ПИТАННЯ ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ **«УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА І ЛІТЕРАТУРНА КРИТИКА 60–80** **РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ»**

1. Літературні угруповання другої половини 80-х років ХХ століття в Україні.
2. Поетичне новаторство Василя Голобородька.
3. Поняття «елітарна» й «масова» література: принципи взаємодії й протистояння.
4. Проблематика роману «Щоденний жезл» Є. Пашковського.
5. Поняття «літературне покоління», «напрямок», «школа» в контексті української літератури 60–80-х років ХХ століття.
6. Критична рецепція роману О. Забужко «Польові дослідження з українського сексу».
7. Постшістдесятники (В. Стус, В. Голобородько, М. Воробйов, М. Саченко, Г. Кириченко, В. Рубан, В. Кордун та ін.).
8. Іронічний дискурс поезії угруповань «ЛуГоСад» та «Пропала грамота».
9. Модерністичні тенденції в літературі «шістдесятників».
10. Жіноча поезія вісімдесятих (О. Забужко, Н. Білоцерківець та ін.).
11. Характеристичні особливості мемуарної літератури «шістдесятників».
12. Іронічний напрям у поезії «вісімдесятників» (Лесь Подервянський, «бубабісти», Юрко Позаяк, Володимир Цибулько).
13. Особливості поезики «тихої лірики».
14. Феміністична критика кінця ХХ століття (С. Павличко, Т. Гундорова, В. Агеєва, Н. Зборовська, О. Забужко).
15. Дискурс «химерності» в українській художній прозі.
16. Екзистенціальні мотиви в поезії «Нью-йоркської групи».
17. Український химерний роман, історія і специфіка жанру
18. Поезія «Нью-йоркської групи»: загальна характеристика.
19. Українські «вісімдесятники» (В. Герасим'юк, І. Римарук, Т. Федюк та ін.).
20. Поетичний світ Ліни Костенко.
21. Проблематика поезії «шістдесятників»: традиції і новаторство
22. Особливості поетичного стилю Грицька Чубая.
23. Українська проза другої половини ХХ ст: загальні тенденції.
24. Особливості поетичного стилю Івана Драча.

25. Київська поетична школа (В. Голобородько, М. Григорів, В.Кордун, 31. М.Воробйов та ін.).
26. Роман «Собор» Олеся Гончара. Особливості соціо-культурного дискурсу.
27. Література українського самвидаву.
28. Збірка «Палімпсести» Василя Стуса: особливості стилю, історія створення та публікації.
29. Жіноча експериментальна поезія Нью-йоркської групи (Е.Андієвська, Патриція Килина).
30. Творчість Василя Земляка. Аналіз роману «Лебедина зграя».
31. Сюрреалістична поетика («Нью-йоркська група», «Київська школа»).
32. Поетична творчість Ірини Жиленко.
33. Львівський поетичний андеграунд сімдесятих.
34. Особливості поетичного стилю Миколи Вінграновського.
35. Творчість Валерія Шевчука. Аналіз роману «Дім на горі».
36. Особливості поетичного стилю Василя Герасим'юка.
37. Особливості есеїстики «вісімдесятників» (М. Рябчук, К. Москалець, Ю. Андрухович).
38. Поетичний світ Миколи Вінграновського.
39. Традиції українського футуризму в поезії кінця ХХ століття.
40. Наративні особливості роману «Льох» В. Медведя.
41. Дисидентська есеїстика.
42. Міфопоетичні традиції в творчості І. Калинця й В. Голобородька.
43. Літературні пошуки прозаїків-«шістдесятників».
44. Особливості симфоричної поезії Михайла Григоріва.
45. Періодизація української літератури другої половини ХХ століття.
46. Українська поезія та рок-музика (Віктор Морозов, «Мертвий півень», «Плач Єремії» та ін.).
47. Особливості поезики «химерної прози».
48. Поетичний світ Миколи Воробйова.
49. Українська літературна періодика другої половини ХХ століття.
50. Характерологічні риси представників «БУ–БА–БУ».

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно A	90–100
Дуже добре B	82–89
Добре C	75–81
Задовільно D	69–74
Достатньо E	60–68
Незадовільно FX	35–59
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу F	1–34

7. НАВЧАЛЬНО – МЕТОДИЧНА КАРТКА ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ «УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА І ЛІТЕРАТУРНА КРИТИКА 60–80 РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ»

Разом: 90 год.: лекції – 28 год., семінарські заняття – 28 год., самостійна робота – 40 год., модул. контроль – 4 год., семестр. контроль – 30 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV
Модулі	Змістовий модуль I							Змістовий модуль II						
Назва модуля	«Ідейно-естетична парадигма «шістдесятництва»							Мистецький дискурс «вісімдесятників»						
Кількість балів за модуль	134 балів							134 балів						
Лекції	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV
Теми лекцій	Література 60-х років ХХ століття	Поезія «шістдесятників». (1 б.)	Проза «шістдесятників». (1 б.)	«Химерний роман». (1 б.)	Тиха лірика. (1 б.)	Есеїстика дисидентів і спогоди. (1 б.)	Постшістдесятники. (1 б.)	«Нью-йоркська група» (1 б.)	Феномен «Київської школи поезії». (1 б.)	Витіснене покоління: «Сімдесятники (1 б.)	Покоління «вісімдесятників». Поезія (1 б.)	Проза «вісімдесятників» (1 б.)	Літературні угруповання (1 б.)	Літературна есеїстика і критика «вісімдесятників (1 б.)

Теми семінарських занять	Політилова палітра поезії «шістдесятників» (11 б.)	Роман «Дім на горі» Валерія Шевчука (11 б.)	Діалогія Василя Земляка (11 б.)	Творчість Володимира Підпалого (11 б.)	Дисидентська мемуарна проза (11 б.)	«Палімпсести» Василя Стуса (11 б.)	Тематичні стилістичні поезії «нью-йоркців» (11 б.)	Особливості конструювання художнього світу в поетів «київської школи» (11 б.)	Поезія Олега Лишеги (11 б.)	Стильові домінанти поезії «вісімдесятників» (11 б.)	Романи Юрія Андруховича «Рекреації» та «Московіада» (11 б.)	Карнавальний світ «бу-бабістів» (11 б.)	Особливості літературознавчого дискурсу
Самостійна робота	Самостійна робота 1 (25 б.)						Самостійна робота 2 (25 б.)						
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 б.)						Модульна контрольна робота 2 (25 б.)						
Підсумковий контроль	Іспит												

ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ «УКРАЇНЬСЬКА ЛІТЕРАТУРА І ЛІТЕРАТУРНА КРИТИКА 60–80 РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ»
(заочна форма)

Разом: 90 год.: лекції – 6 год., семінарські заняття – 6 год., самостійна робота – 48 год., семестр. контроль – 30 год.

Тиждень		
Модулі	Змістовий модуль I	Змістовий модуль II
Назва модуля	«Ідейно-естетична парадигма «шістдесятництва»	Мистецький дискурс «вісімдесятників»
Кількість	74 балів	62 балів

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ «УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА І ЛІТЕРАТУРНА КРИТИКА 60–80 РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ»

Основна

1. Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека: Український літературний постмодернізм. Розвідка із коментарями із «кінця постмодерну». – К.: Критика, 2013.
2. Історія української літератури. ХХ століття: У 2 кн. Кн.2. Ч.2: 1960–1990-ті роки: Навч.посібник / За ред. В.Г.Дончика. – К.: Либідь, 1995. – 512с.
3. Дисиденти. Антологія текстів / За ред. Олексія Сінченка. – К.: Вид-во ДУХ І ЛІТЕРА, 2018. – 656 с. (Серія. «БІБЛІОТЕКА СПРОТИВУ, БІБЛІОТЕКА НАДІЇ»).
4. Тарнашинська Людмила. Сюжет Доби: дискурс шістдесятництва в українській літературі ХХ століття» – К.: Академперіодика, 2013. – 678 с.
5. Українські літературні школи та групи 60-х – 90-х рр. ХХ ст.: антологія / авторський проект Василя Ґабора. – Л.: Піраміда, 2009. – 618 с.

Додаткова

1. Астаф'єв Олександр Лірика української еміграції: Еволюція стильових систем. – К.: Смолоскип, 1998. – 314с.
2. Бабовал Роман. Мандрівка ймовірного. – К.: Укр. письменник, 1993. – 335с.
3. Барабаш С. «Душа прозріє всесвітом очей»: Поетичний світ Ліни Костенко. – Кіровоград: Поліграф – Терція, 2003. – 272 с.
4. Бербенець Л. Текст – пастиш у творчості Ю.Андруховича / Слово і час. 2007. №2. С.49 – 59.
5. Беляєва Н. Історична проза В. Шевчука в інтелектуальному аспекті // Слово і Час. – 2001. – № 4.
6. Бойчук Богдан Третя осінь. – К.: Дніпро, 1991. – 286 с.
7. Брюховецький В. Ліна Костенко: Нарис творчості. – К.: Дніпро, 1990. – 262 с.
8. Вишенський Станіслав Полювання на мисливця: Вірші. Хроніки. Есеї. – К.: МАУП, 2007. – 672.
9. Віват Г. І. Лірика дисидентів в інтертекстуальному полі множинності. – Одеса: ВМВ, 2010. – 368 с.
10. Вінграновський Микола. Вибрані твори. К.: Смолоскип, 2013. – 872 с. (Серія «Шістдесятники»).
11. Вісімдесятники. Антологія нової української поезії. – Київ – Едмонтон, 1993. – 206 с.
12. Воробйов Микола. Гора і квітка. – К.: А – ба – ба – га – ла – ма – га, 2018. – 224 с.

13. Голобородько В. І. Летюче віконце: Вибрані поезії. / Вступ, ст. І. М. Дзюби. – К.: Укр. письменник, 2005. – 463 с.
14. Голобородько Я. Артеграунд. Український літературний істеблїшмент. Київ, Факт. 2006.
15. Горбаль Микола Деталі піщаного годинника. – К.: Укр. письменник, 1992. – 111с.
16. Грабович Григорій. До історії української літератури: Дослідження, есе, полеміка. – К.: Основи, 1997. – 604 с.
17. Григорів М. Сади Марії. – К.: Світовид, 1997. – 165 с.
18. Григорів Михайло. Спорудження храму. – К.: Укр. письменник, 1992. – 166 с.
19. Гримич Г. Загадка творчого бунту: Новелістика українських шістдесятників. – К., 1995.
20. Гром'як Р. Давнє і сучасне: Вибрані статті з літературознавства. – Тернопіль. – 1997
21. Гудзь Юрко Навпроти снігу: Вибране. – К.: Преса України, 2013. – 399 с.
22. Дзюба І. З криниці літ: У 3 т. – К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2006 – 2007.
23. Дзюба І. М. Інтернаціоналізм чи русифікація? – К.: Видав. дім «КМ Academia», 1998.
24. Діалектика художнього пошуку: Літературний процес 60 – 80 – х років. – К., 1998.
25. Діалектика художнього пошуку: Літературний процес 60 – 80 – х років / Відп.ред. В.Г.Дончик. – К.: Наук. думка, 1989.
26. «Доброокий». Спогади про Івана Світличного /Упор. Леоніда і Надія Світличні. – К.: Час, 1998. – 572 с.
27. Дончик В. З потоку літ і літпотоку. К.: Стилос, 2003.
28. Дончик В. Істина – особистість: Проза Павла Загребельного. – К., 1984.
29. Драч Іван. Твори у 3 т. – Т.1: Вірші та поеми // [передм. І. Дзюби; післямова Д. Павличка]. – К.: Фенікс. 2010. 335 с.
30. Зборовська Н. Код української літератури: проект психоісторії новітньої української літератури: монографія. – К.: Академвидав, 2006. – 504 с.
31. Зборовська Н. Шістдесятники // Слово і час. – 1999. – №1. – С. 74–80.
32. Іванисенко В. Животрепетна наша історія. Шістдесятництво: родовід і доба // Київ. – 1998. – № 1–2. – С. 94–100.
33. Ілля Валерій. За туманами ковалі. – К.: Молодь, 1989. – 181с.
34. Ільницький М. Дмитро Павличко. – К., 1985.
35. Ільницький М. Іван Драч: нарис творчості. К., 1986.
36. Ільницький М. На перехрестях віку: У 3 кн. – К.: Видав. дім. «Києво – Могилянська академія», 2008–2009.
37. Калинець Ігор. Поезії. – Л.: Піраміда, 2008. – 604с. – (Серія «Бібліотека Шевченківського комітету»).
38. Касьянов Г.В. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960–80-х років. – К.: Либідь, 1995. – 224с.
39. Килина Патриція // Поза традиції. – Київ – Торонто, 1993. – С. 220–235.

40. Кириченко Світлана. Люди не зі страху. Українська сага: Спогади / Перед. сл. Ю. Бадзя. – К.: Смолоскип, 2013. – 920 с.
41. Кириченко Світлана. Птах піднебесний: Спогади про Василя Стуса / Перед. сл. Юрія Бадзя. К.: Смолоскип, 2016. 160 с.
42. Клочек Г. Поетика Бориса Олійника: Літ.-Крит. Нарис. К., 1998.
43. Кордун В. Сонцестояння. – К.: Дніпро, 1992.
44. Коцюбинська М. Книга споминів. – Х.: Акта, 2014.
45. Коцюбинська М. Листи і люди: роздуми про епістолярну творчість. – К.: Дух і літера, 2009.
46. Коцюбинська М. Література як мистецтво слова. – К.: Наук. думка, 1965.
47. Коцюбинська М. Мої обрії: В 2 т. – К.: Дух і літера, 2004.
48. Коцюбинська М.Х. Зафіксоване й нетлінне. – К., 2001. – 300 с.
49. Кузьменко Оксана. Поетика Василя Голобородька. – Донецьк: Східний видавничий дім, 2004. – 196 с.
50. Кунов В. К. Енциклопедичний словник «Світ людини у творах Павла Загребельного». – К.: ВУС, 2013. – 490 с.
51. Лебединцева Н.М. Сучасна українська література: навч. посіб. / Миколаїв, 2007.
52. Лишега О.Б. Великий міст. – Л.: Піраміда, 2012. – 160 с.
53. Макаров А. Розмаїття тенденцій. – К., 1969.
54. Макаров А. Світ образу: Літ. – крит.нарис. – К., 1977.
55. Медвідь В. Шістдесятництво: міф і реальність // Кур'єр Кривбасу. – 1997. – № 79–80. – С. 130–139.
56. Моренець В. Оксиморон: літературознавчі статті, дослідження, есеї. – К.: Аграр Медіа Груп, 2010. – 528 с.
57. Мороз Л. З любові й доброти (Григір Тютюнник): Літ.-крит. нарис. – К.: Рад. письменник, 1984.
58. Наєнко М. Історія українського літературознавства і критики. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 520 с.
59. Неборак Віктор. Введення у Бу-Ба-Бу. Хронопис кінця тисячоліття (есеїстика). 2-е видання: Львів, ЛА «Піраміда», 2003. – 216 с.
60. Неборак Віктор. Літаюча голова. Вибрані вірші. – К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2013. – 288 с.
61. Неживий О. Григір Тютюнник: текстологічна та джерелознавча проблематика життя і творчості: монографія. – Луганськ: Вид-во Луганського нац. університету ім. Т. Шевченка, 2010.
62. Нова історія української літератури (теоретико-методологічні аспекти): зб. – К.: Фенікс, 2005. – 260 с.
63. Обертас Олесь. Український самвидав: літературна критика та публіцистика (1960-і – початок 1970-х років). К.: Смолоскип, 2010. – 300 с.
64. Отрощенко Валентина. В зозулиній тиші. – К.: Рад. письменник, 1990. – 102с.
65. Павличко Соломія Теорія літератури. – К.: Основи, 2002.
66. Павлишин Марко Канон та іконостас: Літ.-крит. статті. – К.: Час, 1997. –

- 447 с.
67. Пастух Т. Київська школа поетів та її оточення (модерні стильові течії української поезії 1960–1990-х років) : моногр. – Л.: ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 700 с.
  68. Пахльовська О. Українські шістдесятники: філософія бунту // Сучасність. – 2000. – № 4. – С. 65–74.
  69. Пашковський Є. Щоденний жезл. Роман-есеї. – Л.: Піраміда, 2011. – 424 с.
  70. Пер-Арне Будін. Кінець імперії: роман Ю. Андруховича “Московіада” / Слово і час. 2007. №5. С.62 – 66.
  71. Підпалій Андрій. Поети міфологічної метафори екзистенції // Кур’єр Кривбасу. – 2002. – № 148. – С.168–169.
  72. Підпалій Володимир. Золоті джмелі: вибрані твори. – К.: ТВМ ІНТЕР, 2011. 560 с.
  73. Пішов у дорогу – за ластівками: Спогади про Володимира Підпалого. – Кам’янець-Подільський: ПП «Медобори-2006», 2011. – 496 с.
  74. Погрібний А. Олесь Гончар. – К., 1987.
  75. Поезія із-за ґрат: Антологія / Упор. О. Голуб; передм. Л. Тарнашинської. 2012, 872 с.
  76. Поза традиції: антологія. – Київ – Торонто, 1993. – 427 с.
  77. Рарицький Олег. Партитури тексту і духу (Художньо-документальна проза українських шістдесятників). – К.: Смолоскип, 2016. – 488 с.
  78. Рубан Василь Химера. – К.: Рад. письменник, 1989. – 190 с.
  79. Салига Т. Микола Вінграновський: Літ.-крит. нарис. – К.: Рад. письменник, 1989.
  80. Свєрстюк Євген. На полі честі. Книга 1. Невже то я / Упорядник Олексій Сінченко. – К.: Кліо, 2015.
  81. Свєрстюк Євген. На святі надій. Вибране. – К.: Наша віра, 1999. 784 с.
  82. Свєрстюк Євген. Писані синім крилом / Упорядник Олена Голуб. – К.: Кліо, 2015.
  83. Свєрстюк Євген. Світлі голоси життя. К.: Кліо, 2015.
  84. Світличний І.О., Світлична Н.О. З живучого племені Дон Кіхотів / Упор. М. Коцюбинська. – К.: Грамота, 2008. – 816 с.
  85. Семененко І. Дзеркало шумить // Сучасність. – 1993. – № 2. – С. 5–9.
  86. Семененко Іван. Ближче сонця // Основа. – 1993. – №2. – С. 65–78.
  87. Семененко Іван. Віщий знак // Кур’єр Кривбасу. – 2001. – №137, квітень. – С. 83–89.
  88. Симоненко Василь. Вибрані твори. 4-те вид. – К.: Смолоскип, 2017. – 852 с. (Серія «Шістдесятники»).
  89. Соловей Е. Поезія пізнання: (Філософська лірика в сучасній літературі). – К., 1991.
  90. Стус Василь. Твори: у 4 т. (з додатковими 5 і 6 тт.), 9 кн. – Л.: ВС «Просвіта», 1994–1999.
  91. Тарнавський Юрій. Без нічого. – К.: Укр. письменник, 1991. – 285 с.

- 92.Тарнашинська Л Українське шістдесятництво: профілі на тлі покоління (історико-літературний та поетикальний аспекти). – К.: Смолоскип, 2010. – 632с.
- 93.Тарнашинська Л. Художня галактика Валерія Шевчука: постать сучасного українського письменника на тлі західноєвропейської літератури. – К.: Вид-во ім. О. Теліги, 2001.
- 94.Ткаченко А. Василь Симоненко: Нарис життя і творчості. – К., 1990.
- 95.Ткаченко А. Іван Драч: Поет, кінодраматург, політик. – К., 2000. – 198 с.
- 96.Третяченко А. В. «Хіба ж даремно вік було прожито, як є між нами на землі місток...»: творчий профіль Володимира Підпалого. – Тирасполь, 2016. – 160 с.
- 97.Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики. – У 4 – х книгах. – К., 1994 – 1995.
98. Фащенко В. Герой і слово: Проблеми, характери і поетика радянської прози 80-х років. – К., 1986.
99. Фащенко В. Павло Загребельний. – К., 1984.
100. Фролова К. П. Розвиток образної свідомості в українській радянській ліриці. – Дніпропетровськ, 1970.
101. Чубай Грицько. П'ятикнижжя / передм. Костянтин Москалець, післямю Олег Лишега. – Л.: ВСЛ, 2015. 255 с.
102. Шевельов Ю. Пороги і Запоріжжя. Література. Мистецтво. Ідеології. У 3 т. / ред. рада: В. О. Шевчук та ін. – Х.: Фоліо, 1998.

Довідкові

1. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / [ред. А. Волков, О. Бойченко та ін.]; Буковин. центр гуманіт. досліджень. – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – 634 с.
2. Літературознавство: словник основних понять; [пер. з нім. А. Цяпа]. – Тернопіль: Богдан; Штуттгарт – Ваймар: Й. Б. Метцлер, 2008. – 278 с. – («Metzler kompakt»).
3. Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / [авт. – уклад. Ю. І. Ковалів]. – К. : ВЦ «Академія», 2007. – (Енциклопедія ерудита).
4. Літературознавчий словник – довідник / [Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін.]. – К. : ВЦ «Академія», 1997. – 752 с.
5. Рух опору в Україні: 1960–1990. Енциклопедичний довідник / Передм. Осипа Зінкевича, Олеся Обертаса. – К.: Смолоскип, 2010. – 804 с.

Інформаційні ресурси

1. Науково – теоретичний журнал «Слово і Час» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sich.ilnan.gov.ua/uk/>
2. Захід – Схід. Літературно – мистецький портал. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zahid-shid.net/>
3. litcentr. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://litcentr.in.ua/>
4. Журнал «Критика». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://krytyka.com/ua>

5. Віртуальний музей «Дисидентський рух в Україні». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://archive.khpg.org/>